

TYÖRYHMÄN KOKOUS 5/2013 (kokous 60)

Aika: Tiistai 18.6.2013, klo 9.00–11.00
Paikka: Ympäristöministeriö, kokoushuone Kuukkeli
Läsnä: Timo Tanninen, ympäristöministeriö (PJ)
Ilkka Heikkinen, ympäristöministeriö (VPJ)
Esko Hyvärinen, ympäristöministeriö
Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö
Lauri Taro, valtiovarainministeriö
Riina Vuorento, opetus- ja kulttuuriministeriö
Johanna Niemivuo-Lahti, maa- ja metsätalousministeriö
Katja Matveinen-Huju, maa- ja metsätalousministeriö
Riikka Aaltonen, työ- ja elinkeinoministeriö
Kirsi Törmäkangas, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
Katja Huomo, ympäristöministeriö
Jouni Lind, Elinkeinoelämän keskusliitto
Antti Otsamo, Metsähallitus
Mervi Heinonen, Metsähallitus
Minna Ojanperä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK r.y.
Maija Hakanen, Kuntaliitto
Jaana Lehtimäki, Suomen Akatemia
Leif Schulman, Helsingin yliopisto, Luonnontieteellinen keskusmuseo
Jukka-Pekka Jäppinen, SYKE
Klemetti Näkkäläjärvi, Saamelaiskäräjät
Lotta Ruokanen, Allianssi ry.
Marina von Weissenberg, ympäristöministeriö (siht.)
Ari-Pekka Auvinen, SYKE (siht.)
Marja Pylvänäinen, SYKE (siht.)

1. Kokouksen avaus

Kokouksen puheenjohtaja Timo Tanninen (YM) avasi kokouksen.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirjaan (kokous 59, 7.5.2013) hyväksyttiin MMM:n täsmennyksellä kohtaan 6.: *MMM:ssä on ministeriön sisäinen biodiversiteetti-tiimi, jossa on mukana useita bd-asiiantuntijoita sekä viestintäpuolelta viestintäjohtaja. Tämä on hyvä asia, sillä tieto kulkee bd-asioissa myös viestintäyksikköön ja päinvastoin.*

3. Asialista

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4. Ajankohtaiset asiat

- Suomen Luontokeskus Haltia Nuuksiossa on avattu.
- CAFF-raportti Arctic biodiversity assessment – report for policy makers on julkaistu. Raportin voi tulostaa täältä <http://www.arcticbiodiversity.is/>
- Hallituksen esitys [HE 75/2013](#) eduskunnalle laeiksi metsälain ja rikoslain muuttamisesta annettiin eduskunnalle 13.6.2013.
- IUCN:n suojelualueluokituksen soveltamista Suomen oloihin on käsitelty.
- Vieraslajiasioiden toimikunta on asetettu, se liittyy bd-strategian toimeenpanoon.

- Ekosysteemipalvelu-työryhmä on asetettu, yliopistoja edustettuina, työryhmä järjestäytyy huomenna. Nyt kaikki alatyöryhmät on asetettu.
- Viestintäryhmä kokoontui, ydinviestejä viilattiin, tulevien 12 kk:n painopisteitä yhteismitallistetaan paraikaa. Ne tuodaan seurantaryhmälle seuraavaan kokoukseen.

5. Ympäristön kannalta haitalliset tuet – tilannekatsaus (Lauri Taro, VM) [kalvot liitteenä]

- Hallitusohjelmassa on kirjaus, että ympäristölle haitalliset tuet kartoitetaan ja tuet suunnataan uudelleen. Tavoitteita palvelevia taustaselvityksiä on tehty vuosina 2012 ja 2013, joissa on tarkasteltu luonnon monimuotoisuuden kannalta haitallisia tukia.
- VM:n selvitys julkaistiin toukokuussa, raportti kootaan ja Outi Honkatukia tulee esittelemään raporttia elokuun kokoukseen.
- Ympäristölle haitalliset tuet ovat yleensä myös haitallisia luonnon monimuotoisuudelle
- Tukien haitallisuutta tarkasteltu OECD-sapluunalla, eli kansainvälistä standardia on noudatettu.
- Kartoitettiin ja arvioitiin hyvät, pahat ja rumat tuet ja sitten laaditaan tiekartta haitallisten tukien poistolle.
- Tukien tavoitteiden ja suunnittelun taustalla on hyvä aikomus, mutta ne voivat vanhentua tai ne voivat poiketa todellisista vaikutuksista tai ympäristövaikutuksista ei osata ennakoida. Tuki voi myös hidastaa tai estää rakennemuutosta.
- Ovat pääosin verotukia, joiden määrää ja vaikutusta vaikea arvioida.
- Vain harvat tuet ovat kansallisia, usein ovat EU ja kansainvälisiin sopimuksiin liittyviä, joita voidaan muuttaa vain EU- tai globaalitasolla.

Keskustelu avattiin. Tärkeää olisi keskustella pienryhmässä tuista nimenomaan biodiversiteetin kannalta. Poliittisia päätöksiä tehdään silloin kun arvioidaan kenelle tulee tuista haittaa ja kenelle hyötyä. OECD:n määritelmä haitalliselle tuelle on tosi väljä. Toivottiin myös, että oltaisiin mukana OECD:n työssä, jossa keskustelu on taloudellisesti painottunutta. MMM:llä on yli 100 erilaista tukea, jotka on käyty MMM:ssä läpi ja vaikutukset selvitettiin luonnon monimuotoisuuteen, vesiin, maaperään, ilmastoon. Myös taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset tuista on selvitetty. MMM julkaisi selvityksensä lokakuussa. toivottiin yhteisviestintää teemasta.

Päätettiin käsitellä aihetta myös seuraavassa kokouksessa 2.9.2013 ja pyytää paikalle Outi Honkatukia VM:stä. Nähtiin tarpeelliseksi perustaa pienryhmä käsittelemään teemaa syksyllä. Halukkaat voivat ilmoittautua sihteerille; osallistuminen tärkeää ainakin seuraavista ministeriöistä: VM, UM, MMM, TEM, STM, LVM.

6. Habitaattidirektiivin Artikla 17 raportointi – tilannekatsaus (Esko Hyvärinen, YM) [kalvot liitteenä]

- Luontodirektiivin mukaisilla toimenpiteillä pyritään varmistamaan yhteisön tärkeinä pitämien luontotyyppien ja lajien suotuisan suojelutason säilyttäminen tai sen ennalleen saattaminen.
- Raportointi tehdään joka 6. vuosi. Nyt työ on viimeistelyä vaille valmis.
- EU:n komissio laatii yhteenvedon maiden raporttien perusteella.
- Raportoinnilla on laaja ohjausryhmä ja raportoinnissa on tehty vahvaa yhteistyötä usean tahon kesken ja tekemässä on ollut laaja joukko asiantuntijoita.
- Raportoitiin 69 luontotyyppiä, 139 lajia, kullakin on oma nimetty vastuuhenkilö.
- Kaikille luontotyypeille ja lajeille on määritetty suojelutaso (suotuisa, epäsuotuisa/riittämätön, epäsuotuisa/huono tai ei tiedossa).
- Suomi on jaettu boreaaliseen, alpiiniseen ja Itämeren alueeseen.
- Tulokset [katso kalvot]: yhtä luontotyyppiä 'ennallistamiskelpoiset keidassuot', ei voitu arvioida.
- Suojelutason lisäksi luontotyypeissä on määritelty myös suojelutason kehityssuunta.
- Lajeissa tietotaso on parantunut, eli ei tiedossa olevien määrä on pienentynyt, lajejakin on tarkastelussa enemmän kuin edellisellä kerralla.
- Ei suuria muutoksia vuodesta 2007, mutta kokonaisuutena lajien ja luontotyyppien tila on jonkin verran heikentynyt.
- Aidot muutokset kiinnostavat, ei teknisluonteiset, kuten tiedontason nousu tms. Isokultasiivellä on aito hyvä muutos. Huonoon suuntaan on mennyt 12 lajia boreaalisella alueella, joista aitoja muutoksia on 5. Alpiinisella alueella ei todettu aitoja muutoksia.
- 30.6. on raportti jätettävä komissiolle.

- ETC (European Topic Centre for Biological Diversity) viimeistelee kansalliset raportit yhteenvetoja varten 2014 helmikuussa, tämän jälkeen ETC kokoaa luonnonmaantieteellisiä alueita koskevat raportit.
- Komission lopullinen raportti saadaan keväällä 2015.
- Lintudirektiivin raportointityö on meneillään ja sen on määrä valmistua vuoden loppuun mennessä.
- Syksyllä tiedotetaan kansallisesti kun mahdolliset ETC:n edellyttämät korjaukset on tehty ja pannaan tiedot nähtäville verkkoon loppuvuodesta tai alkuvuodesta 2014.

Keskustelu avattiin. Todettiin, ettei direktiiviraportoinnista keskustella yhteiskunnassa, vaikka iso työ on tehty. Todettiin, ettei aikaisemmista raportoinneista ole viestitty riittävän aktiivisesti. Punaisen kirjan viestintä on ollut onnistunutta ja näkyvää, samaa toivotaan myös direktiiviraportoinnille. Viestinnän merkitys on suurta, lajituntemus on huonoa ja innostus luontoon on säilytettävä. Myös syiden pitäisi näkyä, samoin mitä kukin voi tehdä parantaakseen lajien ja luontotyyppien tilannetta. Ehdotettiin, että aiheesta voitaisiin perustaa Luomukseen näyttely vuoden vaihteen jälkeen.

7. Viidennen maaraportin suunnittelu ja toimenpiteiden toteutumisen seurantakehikon luominen (Ari-Pekka Auvinen, SYKE)

- BD-sopimuksen sihteeristölle lähetettävän maaraportin eräpäivä on 31.3.2014. Sihteeristö kokoaa tietoa EU Mid-Term Report'ia varten v. 2015.
- Jokaisesta organisaatiosta toivotaan yhden henkilön käyttävän google-docs -järjestelmää, jotta kukin organisaatio voi tehdä omat päivityksensä maaraporttiluonnokseen <https://docs.google.com/>
- Runko on jo olemassa.
- 3 kysymystä on esitetty ja MMM ja LVM ovat vastanneet.
- 1. *Mitkä ovat organisaationne kannalta tärkeimmät esille tuotavat asiat raportointikohtaan 1. a) Biodiversiteetin ja ekosysteemipalvelujen merkitys ihmisten hyvinvoinnille ja sosioekonomiselle kehitykselle? Painotuksen tulisi olla erityisesti neljän viime vuoden aikana julkaistuissa selvityksissä, tutkimuksissa ym.*
- 2. *Mitä pitäisitte tärkeimpinä biodiversiteetin muutoksesta johtuvina sosioekonomisina ja kulttuurisina seurauksina (kohta 1. d)? Suomessa tämä ei liene kovin yksinkertainen kysymys, sillä enemmän tai vähemmän alkuperäistä luontoa on kuitenkin vielä paljon ja muutokset ovat enemmän laadullisia (vrt. esim. sademetsien hakkuut tropiikissa tai taajamien ja infrastruktuurin levittäytyminen Keski-Euroopassa). Kuitenkin esim. vesistöjen muutokset vaikuttavat laajasti virkistyskäyttöön ja soiden muutokset maisemaan jne.*
- 3. *Mitkä ovat keskeisimpiä omalla hallinnonalallanne/toimintasektorillanne tehtyjä toimenpiteitä biodiversiteetin vähenemisen pysäyttämiseksi viimeisen neljän vuoden aikana (kohta 2. c)?*
- CBD-sihteeristö SCBD on tehnyt Suomesta 'Finland Biodiversity Facts' -tekstin, joka voidaan sinällään käyttää raportissa. Teksti on CBD:n Suomen sivulla <http://www.cbd.int/countries/?country=fi>
- Tekstit raporttiin toivotaan suoraan englanniksi, jottei tarvitse kääntää.
- Maaraportissa voidaan käyttää suoraan direktiiviraportoinnin yhteenvetokaavioita.
- Linnustonseurannoista saadaan yhdistelmäindikaattori Luomukselta, mutta tavanomaisesta lajistosta myös, ja eri luontotyyppien lajistoista, ei vain uhanalaisista lajeista.
- Joitakin indikaattoreita puuttuu, kuten vapaaehtoistyön osuus –indikaattori ja rahoituksen merkitys – indikaattori.
- SCBD tahtoo vain uutta tietoa, ei mitään vanhaa ja jo edellisellä kerralla raportoitua.
- Kansallisesta ekosysteemipalveluprosessista on kerrottava, sillä sitä painotetaan raportoinnista, ja koska ekosysteemipalveluindikaattoreita ei vielä ole.
- Sovittiin, että maaraportin valmistelua koskeva posti lähetetään myös virallisiin sähköpostiosoitteisiin, ei vain yhdyshenkilöille gmailiin.
- Päätettiin, että vastaukset yllä listattuihin 3 kysymykseen tulee olla sihteereillä ma 19.8. mennessä, vähintään ranskalaisin viivoin, tiedot viimeisiltä 4 vuodelta.
- Päätettiin, että sihteerit valmistelevat aikataulun, ohjeistuksen ja prosessin kulun, jota käydään tarkemmin läpi seuraavassa kokouksessa 2.9.2013.

8. Muut asiat

- Esille ei noussut muita asioita.

9. Seuraavat kokoukset

- maanantai 2.9. klo 13–16, YM, Kuukkeli
- keskiviikko 2.10. klo 9–11, YM, Kuukkeli
- tiistai 12.11. klo 13–16, YM, Kuukkeli
- tiistai 3.12. klo 13–15, YM, Kuukkeli

Mikäli kokousaika ei sovi, jäseniä pyydetään järjestämään varahenkilö paikalle.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Timo Tanninen kiitti kevään työskentelystä, toivotti hyvää kesää ja päätti kokouksen.

Puheenjohtaja Timo Tanninen

Sihteeri Marja Pylvänäinen

Jakelu: Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, jäsenet, sihteerit ja pysyvät asiantuntijat.